

Урок 1. Тема. Облаштування повоєнного світу. Ялтинсько-Потсдамська система міжнародних відносин. ООН. Загальна Декларація прав людини.

Персоналії- Й. Сталін, Ф. Рузвельт, В. Черчилль, Г. Трумен.

Дати: 4-11 лютого 1945р. – Ялтинська конференція; 17 липня- 2 серпня 1945 р – Потсдамська конференція; 24 жовтня 1945р – створення ООН; 1948р – прийняття Загальної Декларації прав людини; 1966 р- прийняття Міжнародних пактів про права людини.

Поняття- біполярний світ, ООН, конфронтація.

Рішення Ялтинської конференції, викладені в «Декларації про вільну Європу» та заяві «Єдність в організації миру, як і у веденні війни», сформували основу нової системи міжнародних відносин. Потсдамська конференція доповнила ці рішення й завершила формування нової післявоєнної системи міжнародних відносин, яка отримала назву Ялтинсько-Потсдамської.

У межах нової системи міжнародних відносин США та СРСР уперше «поділили» світ на двох і визначили свої сфери впливу в ньому. Вони ліквідували багатопольярну структуру міжнародних відносин, що існувала раніше, та утворили біполярну структуру. У ній провідну роль відігравали дві наддержави — США та СРСР, що стали «центрами сили» тогочасної міжнародної системи.

Міжнародні відносини набули характеру конфронтації. Постійні суперечності між двома «центрами сили» інколи переходили в гостре протистояння й балансували на межі реальної війни. При цьому небезпеку посилювала наявність ядерної зброї.

Поділ світу на сфери впливу як у Європі, так і в інших регіонах призвів до розділу країн і виникнення військово-політичних блоків, очолюваних США та СРСР.

Біполярний (двополюсний) світ — вид балансу сил у міжнародних відносинах, за якого вплив у світі розподіляється між двома державами.

Конфронтація — протиборство, протистояння, зіткнення різних соціальних систем.

Організація Об'єднаних Націй (ООН) — міжнародна організація, створена для підтримання миру й безпеки у світі та розвитку співробітництва між державами.

Основні рішення конференції:

- Запровадження системи чотирьохсторонньої окупації Німеччини СРСР, США, Великою Британією та Францією;
- узгодження і схвалення загальних принципів окупаційної політики — так звана програма «чотирьох Д»
 - денацифікація — розпуск нацистських партій, гестапо, СС; передача суду всіх злочинців-нацистів;
 - демілітаризація — роззброєння Німеччини;
 - демократизація — демократизація у системі місцевого самоврядування та правосуддя; скасування всіх нацистських законів;
 - декартелізація — реструктуризація економіки Німеччини, обмеження з боку держави концентрації економічного потенціалу у вигляді картелів, синдикатів, трестів і інших видів монополістичних об'єднань;
- створення Міжнародного трибуналу для покарання головних воєнних злочинців;

- підтвердження прав постраждалих народів на одержання репарацій від Німеччини, зокрема, із загальної суми в 20 мільярдів доларів 50% повинен був отримати СРСР (колосальну суму вирішено було компенсувати за рахунок промислового устаткування, що мали вивезти із Німеччини до СРСР);
- розподіл флоту Третього Рейху між СРСР, США та Великою Британією;
- передача Польщі частини Східної Пруссії та території «*вільного міста Данциг*» (Гданськ);
- передача Радянському Союзу міста Кенігсберг (Калінінград) і суміжної з ним території;
- підтвердження умови вступу СРСР у війну з Японською імперією;
- заснування постійного органу — Ради міністрів закордонних справ п'яти держав (СРСР, США, Великої Британії, Франції та Республіки Китай) для узгодження питань, які мають спільний інтерес: РМЗС у першу чергу мала підготувати проекти мирних договорів з Королівством Італія, Болгарським царством, Королівством Румунія, Королівством Угорщина і Фінляндією;
- опублікування Декларації урядів США, Великої Британії та Республіки Китай — вимога про беззастережну капітуляцію Японської імперії.

На конференції також вирішили залишити Німеччину як єдину державу. В майбутньому — запланували провести в країні загальні вибори і підписати з Німеччиною мирний договір. До цього часу — функції влади здійснюватиме окупаційна адміністрація. Відповідно, на чотири сектори поділили і Берлін.

Домовилися і про взаємну репатріацію військовополонених, які опинилися в різних зонах.

Захист прав людини — основа сучасного міжнародного права	
«Загальна декларація прав людини» (1948 р.)	<ul style="list-style-type: none"> • Прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 р.. • Представляє перше глобальне вираження прав, на які всі люди мають невід'ємне право. • Складається з 30 статей, які лягли в основу наступних міжнародних договорів, у регіональні документи по правах людини, національні конституції та інші закони
Міжнародні пакти про права людини (1966 р.)	<ul style="list-style-type: none"> • 1966 р. — підписання Міжнародного пакту про економічні, соціальні та культурні права та Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, які вступили в дію в 1976 р. • Закріплюють і розвивають цілі та принципи «Загальної декларації прав людини» і є обов'язковими для держав-учасниць
<p>Результат: зазначені документи стали важливим джерелом міжнародного співробітництва в галузі прав людини, головними нормативними документами в галузі міжнародних прав людини</p>	